

безопасности в данном сегменте пищевых продуктов. Предложено обеспечить формирование соответствующей бюджетной политики для устойчивого развития предприятий, занимающихся воспроизводством, выращиванием, выловом рыбы и производством рыбной продукции.

Регулирование, отрасль, аграрный сектор, производство, аквакультура, рынок, развитие.

In this paper we justify the methodological support for the development of regulatory components of the agricultural sector to ensure food security in the food segment. Suggested that the formation of the corresponding fiscal policy to comply with the sustainable development of enterprises engaged in reproduction, cultivation, fishing and fish production.

Regulation of industry, agriculture, manufacturing, aquaculture, market development.

УДК: 330.341.1

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПІДТРИМКА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**Н. А. Демешкант, доктор педагогічних наук
Б. В. Вишнівська, кандидат економічних наук**

Розглянуто питання сутності державного регулювання інноваційної діяльності, проаналізовано моделі інноваційної політики держави, систематизовано механізми державної підтримки етапів та результатів інноваційних процесів, узагальнено висновки щодо поліпшення державного регулювання та підтримки інноваційної діяльності в країні.

Інноваційна діяльність, інноваційні моделі, інноваційна політика держави, етапи інноваційних процесів.

Особливістю інноваційного процесу, який став однією з головних тенденцій світового розвитку, починаючи з 70-х років ХХ ст., і триває донині, є те, що основним творцем та розробником науково-технічної продукції стають малі науково-технічні фірми, які ще називають венчурними фірмами [4]. До того часу основними центрами створення науково-технічних розробок були дослідницькі центри та різноманітні лабораторії в структурі великих корпорацій.

Іншою помітною тенденцією слід вважати симбіоз академічної науки і промисловості та виникнення на його основі широкої мережі технопаркових структур. Наприкінці тисячоліття технопарки мали всі розвинені країни і чимало країн з тих, що розвиваються. Зараз загальна кількість технопарків у світі становить кілька тисяч. У США діє 140 технопарків, у Європі — 260 [3].

Третьою тенденцією розвитку світової економічної системи є посилення державної підтримки тим суб'єктам, які займаються інноваційною діяльністю.

В Україні ситуація є протилежною. Попри гучні декларативні заяви про підтримку та розвиток інноваційного процесу в Україні, реальна ситуація свідчить про зовсім інше.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інноваційні процеси в економіці перебувають останнім часом під посиленою увагою з боку як закордонних, так і вітчизняних фахівців, про що свідчить значна кількість наукових праць. Окремі аспекти зарубіжного досвіду стимулювання інноваційної діяльності досліджували П. Папенчук, В. Іванов, С. Ропер. Однак ці дослідження стосуються окремих методів державної підтримки інноваційної діяльності, в основному, в США та деяких країнах Європи.

Проблемам державного регулювання, фінансовому та інформаційному забезпеченню інноваційної діяльності та розвитку інноваційного підприємництва в Україні приділяли увагу А. П. Гайдуцкий, М. Я. Дем'яненко, М. І. Кисіль, М. Ю. Коденська, М. Х. Корецький, М. Ф. Кропивко, М. І. Крупко, М. Й. Малік, Р. М. Підлісецький, М. А. Садиков, А. С. Чупіс, В. В. Юрчишин та інші вчені.

Невирішеною проблемою є узагальнення та систематизація методів державного стимулювання інноваційної діяльності, які будуть суттєвими для прискорення інноваційних процесів в Україні.

Мета дослідження – обґрунтування теоретичних засад сутності державного регулювання та підтримки інноваційної діяльності, проведення аналізу найтипівіших форм і методів впливу держави на розвиток інноваційного процесу.

Виклад основного матеріалу. Формування в країні інноваційної політики дає змогу визначити ефективність інноваційних планів для галузей і фірм, у разі зміни концепції на конкретному товарному ринку; соціально-економічні наслідки реалізації стратегічних інноваційних планів, програм, проектів.

Головні цілі національної інноваційної політики — формування інноваційної моделі розвитку з відповідними організаційними структурами управління; формування структури потреб в інноваціях і визначення шляхів їх задоволення; досягнення економічного зростання [1, 2].

Важлива роль держави в інноваційній моделі розвитку полягає у розробці та реалізації системи державного стимулювання й підтримки нововведень. Стосовно України, головними елементами цієї системи можуть бути:

- правова база, на яку повинна спиратися інноваційна діяльність;
- законодавча фіксація частки (не менш ніж 5%) національного доходу, яку спрямовують на інноваційну діяльність;
- податкові стимули для фізичних і юридичних осіб, які займаються інноваційною діяльністю;
- підготовка фахівців із менеджменту та маркетингу інновацій;

– стимулювання інноваційно-підприємницької діяльності вищих закладів освіти України та економічної заінтересованості вчених в інноваціях та ін.

Інноваційна політика держави ґрунтується на певній інноваційній стратегії. Virізняють такі стратегічні моделі інноваційної політики [3].

1. Модель стратегії "перенесення" полягає у використанні наявного зарубіжного науково-технічного потенціалу в економіці власної країни через закупівлю ліцензій на високоефективні технології для освоєння виробництва продукції нових поколінь, що користується попитом за кордоном.

2. Модель стратегії "запозичення" передбачає освоєння випуску наукомісткої продукції, яку виробляли раніше в індустріально розвинених країнах, на основі використання дешевої робочої сили та частини науково-технічного потенціалу власної країни.

3. Модель стратегії "нарощування" полягає в тому, що з використанням власного науково-технічного потенціалу, залученням іноземних учених, об'єднанням результатів фундаментальної і прикладної науки, можна створювати нові продукти і технології, які використовуються на виробництві та в соціальній сфері.

Механізми державної підтримки етапів та результатів інноваційних процесів

Характеристика етапів	Етапи та назви робіт			
	Етап 1 – проведення пошукових НДР	Етап 2 – Виконання прикладних НДР	Етап 3 – виконання дослідних та дослідно-конструкторських робіт	Етап 4 – Освоєння виробництва нової продукції і комерціалізація інновацій
Короткий зміст результатів	Висування, обґрунтування та експериментальна перевірка ідей про нові методи задоволення потреб суспільства	Визначення якісних характеристик нових методів технологічних інновацій	Створення дослідних зразків нової продукції, коригування й передача відпрацьованої технічної документації	Повна окупність інвестицій у процесі реалізації вироблюваної продукції, отримання прибутку
Джерела фінансування	Державний бюджет, у тому числі по програмах рішення найважливіших науково-технічних проблем	Державний бюджет, кошти замовників та інноваційних фондів	Власні кошти організацій, кошти замовників і державний бюджет	Власні кошти організацій, емісія цінних паперів та банківські кредити, часткова підтримка з боку держави

Так, зокрема перший етап проведення пошукових НДР повинен фінансуватися тільки за рахунок коштів Державного бюджету, у тому числі по програмах рішення найважливіших науково-технічних проблем (див. таблицю) [4].

Другий етап виконання прикладних НДР повинен фінансуватися за рахунок коштів Державного бюджету, замовників та інноваційних фондів.

Третій етап виконання дослідних та дослідно-конструкторських робіт повинен фінансуватися за рахунок власних коштів організацій, коштів замовників і, у разі їх недостатності, державного бюджету.

Четвертий етап освоєння виробництва нової продукції і комерціалізації інновацій повинен здійснюватися власними коштами організацій, емісією цінних паперів та банківськими кредитами за часткової підтримки з боку держави.

Отже, таке обґрунтування механізму державної підтримки етапів та результатів інноваційних процесів дає змогу підвищити ефективність державної підтримки інноваційних процесів на кожному із зазначених етапів.

Будь-який тип інноваційної діяльності потребує державної підтримки. У розвинених країнах розроблено конкретні шляхи та форми підтримки державного інноваційного підприємництва, приміром, надання допомоги малому підприємству в цілому і конкретно інноваційним підприємствам незалежно від їх розміру.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Маючи достатньо високий науково-технологічний потенціал, Україна недостатньо використовує його в національних інтересах. Тому основним завданням державної політики мають бути заходи, спрямовані на створення умов для органічного поєднання науково-технологічного і підприємницького середовища. Держава має посилити пряму підтримку інноваційного процесу, зокрема, за рахунок бюджетних асигнувань. Бюджетні асигнування мають бути спрямовані, перш за все, на реалізацію стратегічних цілей держави і пріоритетних напрямів розвитку економіки, що сприятиме інтенсифікації інноваційного процесу в Україні.

Список літератури

1. Антонюк Л. Л. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації / Л. Л. Антонюк, Поручник А. М., Савчук В. С. – К. : КНЕУ, 2003.
2. Гончарова Н. В. Напрями розвитку інтеграційних процесів у сфері фінансової підтримки малого підприємництва / Н. В. Гончарова // Фінанси України. – 2003. – № 7. – С. 75–83.
3. Крупка М. І. Фінансово-кредитними механізми інноваційного розвитку економіки / М. І. Крупка // Фінанси України. – 2001. – № 11. – С. 86–98.
4. Папенчук П. Підтримка інноваційної діяльності. Досвід економічно розвинутих держав та України // Юридичний журнал. – 2003. – № 12. – С. 64.

Рассмотрены вопросы сущности государственного регулирования инновационной деятельности, проанализированы модели инновационной политики государства, систематизированы механизмы государственной поддержки этапов и результатов инновационных процессов, обобщены

выводы относительно улучшения государственного регулирования и поддержки инновационной деятельности в стране.

Инновационная деятельность, инновационные модели, инновационная политика государства, этапы инновационных процессов.

In the article there are the considered questions of state regulation essence of innovation, analysed model innovation policy, systematic state support and stages of innovation processes, findings to improve state regulation and support innovation in the country.

Innovation activity, innovative models, innovation policy, stage of the process.

УДК 338.242

ПРОБЛЕМИ ПОРЕФОРМЕНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА

***С. С. Габор, кандидат економічних наук
Тернопільський інститут соціальних та інформаційних
технологій***

***В. С. Габор, кандидат економічних наук
ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»***

Розкрито основні проблеми розвитку аграрного сектору економіки та шляхи виходу із кризового становища, вказано на необхідність ефективної підтримки й допомоги сільськогосподарським товаровиробникам з боку державних урядових та місцевих органів. Значну увагу приділено проблемам формування ринку землі, використанню ресурсного потенціалу галузі, сприянню розвитку малого бізнесу, активізації кооперативного руху.

Ринок, проблеми, ресурси, земельні відносини, кооперація, державне сприяння.

Україна має великий ресурсний потенціал розвитку сільського господарства в основі якого – високопродуктивні земельні угіддя, повністю задіяний у виробництві людський капітал, сприятливі природно-кліматичні умови, вигідне для торгівлі географічне положення. Економічна криза, яка охопила аграрну сферу, призвела до того, що наявний потенціал агропромислового комплексу використовується незадовільно, що негативно позначається на нарощуванні сільськогосподарського виробництва та підвищенні його конкурентоспроможності. Отже, подальший розвиток агропромислового комплексу пов'язаний з розв'язанням цілого ряду проблем утвердження в ньому ринкових відносин.